

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1918 kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse av §§ 41, 69, 70 och 76 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet, §§ 8, 67, 68 och 77 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad, § 48 i förordningen den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm samt §§ 11 och 50 i förordningen den 21 mars 1862 om landsting.

Närvarande herrar Mannheimer, Larsson i Västerås, Bellinder, von Geijer, von Mentzer, Olof Olsson*), greve Alexander Hamilton, von Zweigbergk, Boberg, greve Henning Wachtmeister*), Gullberg*), Janson i Kungsör*), Hallén, Kropp, Räf, Jansson i Edsbäcken*), Sterne, von Sneidern, Olsson i Broberg och Sundberg*).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Till konstitutionsutskottets handläggning har från båda kamrarna hänvisats Kungl. Maj:ts proposition, nr 194, däri Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdrag av i statsrådet fört protokoll över civilärenden den 12 mars 1918, föreslagit riksdagen att antaga förslag till

a) lag angående ändrad lydelse av §§ 41, 69, 70 och 76 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet;

b) lag angående ändrad lydelse av §§ 8, 67, 68 och 77 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad;

c) lag angående ändrad lydelse av § 48 i förordningen den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm; samt

d) lag angående ändrad lydelse av §§ 11 och 50 i förordningen den 21 mars 1862 om landsting.

Ifrågavarande förslag äro av följande lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 5 saml. 12 häft. (Nr 14.)

a) **Förslag**

till

Lag

*Förordningen
om kommunalstyrelse på
landet.*

angående ändrad lydelse av §§ 41, 69, 70 och 76 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet.

Härigenom förordnas, att §§ 41, 69, 70 och 76 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 41.

Nedannämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- eller tjänstemannaställning, icke vara ledamöter i kommunalnämnd, nämligen: landshövding, domhavande eller allmän åklagare i orten eller av kommunen tillsatt och avlönad tjänsteman eller betjänt, som i och för sin befattning är inför nämnden redovisning skyldig.

Andra — — — — — emottaga.

§ 69.

Den — — — — — godkännas.

Kommunalnämnden äger att hos Konungens befallningshavande göra framställning om rättelse av debiterings- och uppbördslängden på den grund, att debitering underlåtit eller skett till för lågt belopp; skolande sådan framställning, för att upptagas till prövning, till Konungens befallningshavande inkomma inom ett år efter den dag, då kommunalstämman slutligen granskat längden.

§ 70.

Efter uppbördsstämman upprättar kommunalnämnden för varje val-distrikt dels avskrivningslängd, upptagande dem, för vilka kommunalstämman beviljat avskrivning, med angivande tillika av avskrivningsorsaken, dels ock restlängd å övriga skattskyldiga, som vid stämman ej guldit sina kommunalutskylder. Dessa längder skola, restlängden i två exemplar, inom två månader efter uppbördsstämmans avslutande överlämnas till utmätningsmannen i orten; och åligger honom att i

vederbörlig ordning indriva och till nämnden redovisa de resterande utskylderna. Samtidigt med överlämnandet av restlängden till utmätningsmannen skall nämnden härom till Konungens befallningshavande insända skriftlig anmälan med uppgift å restlängdens slutsumma.

Vid indrivandet av de resterande utskylderna äger utmätningsmannen att såsom uppbördsprovision jämväl uttaga hos den restskyldige tre procent av det resterande beloppet.

§ 76.

Gå — — — — — förbjuda.
Grundas — — — — — förordna.

Om Konungens befallningshavande vid prövning av anförda besvär över kommunalstämmans beslut i fråga om framställd anmärkning mot debiterings- och uppbördslängden eller på framställning av kommunalnämnden finner, att debitering underlåtits eller ej skett till riktigt belopp, äger Konungens befallningshavande, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse i debiteringen. Jämväl må, om någon av Konungens befallningshavande befrias från honom i debiterings- och uppbördslängden påförda kommunalutskylder på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande av desamma, Konungens befallningshavande, efter vederbörandes hörande, överflytta skattskyldigheten på denne.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

b) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av §§ 8, 67, 68 och 77 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad.

*Förordningen
om kommunalstyrelse i
stad.*

Häri genom förordnas, att §§ 8, 67, 68 och 77 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 8.

Vid — — — — — beslutanderätt.
 I — — — — — fråga.
 I — — — — — angelägenheter.
 Om val av landstingsmän samt av nämndemän är särskilt stadgat.

§ 67.

Anmärkning — — — — — utslag.
 Om efter gjord anmärkning någon befrias från honom i debiterings- och uppbördslängden påförda stadsutskylder på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande av desamma, må magistraten, efter vederbörandes hörande, överflytta skattskyldigheten på denne.

§ 68.

Den — — — — — godkännas.
 Drätselkammaren ävensom magistraten äga att hos Konungens befallningshavande göra framställning om rättelse av debiterings- och uppbördslängden på den grund, att debitering underlåtits eller skett till för lågt belopp; skolande sådan framställning, för att upptagas till prövning, till Konungens befallningshavande inkomma inom ett år efter kungörande, som i § 66 sägs.

§ 77.

Gå — — — — — förbjuder.
 Grundas — — — — — förordna.
 Om Konungens befallningshavande vid prövning av anförda besvär över magistratens beslut i fråga om framställd anmärkning mot debiterings- och uppbördslängden eller på framställning av drätselkammaren eller magistraten finner, att debitering underlåtits eller ej skett till riktigt belopp, äger Konungens befallningshavande, efter vederbörandes hörande, vidtagna erforderlig rättelse i debiteringen. Jämväl må, om någon av Konungens befallningshavande befrias från honom i debiterings- och uppbördslängden påförda stadsutskylder på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande av desamma, Konungens befallningshavande, efter vederbörandes hörande, överflytta skattskyldigheten på denne.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

d) **Förslag**

till

Lag*Förordningen
om landsting.*

angående ändrad lydelse av §§ 11 och 50 i förordningen den 21 mars 1862 om landsting.

Härigenom förordnas, att §§ 11 och 50 i förordningen den 21 mars 1862 om landsting skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 11.

Nedannämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- eller tjänstemannaställning, icke vara landstingsmän, nämligen: landshövding, landssekreterare, landskamrerare och allmän åklagare samt landstingets egna tjänstemän och betjante.

§ 50.

Genom Konungens befallningshavande skall senast den 15 februari till landstingets ordförande överlämnas av landskontoret för nästföregående år upprättad fullständig redovisning över länets uppbörd av landstingsmedlen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utskottets
yttrande.*

De föreliggande förslagen innefatta ändringar och tillägg i kommunalförfattningarna dels avseende rätt att vidtaga rättelse i debitering av kommunalutskylder, dels med anledning av ändring i 1 kap. 1 § rättegångsbalken, dels ock slutligen föranledda av den nya fögderiförvaltningsorganisationen.

I förstnämnda hänseende har för det första föreslagits rätt för vissa myndigheter i kommunerna att hos Konungens befallningshavande, resp. överståthållareämbetet, göra framställning om rättelse av debiterings- och uppbördslängden på den grund, att debitering underlåtits eller skett till för lågt belopp (förordningarna om kommunalstyrelse på landet § 69, om kommunalstyrelse i stad § 68 och om kommunalstyrelse i Stockholm § 48). Vidare har föreslagits befogenhet för magistrat att på grund av gjord anmärkning mot debiterings- och uppbördslängden överflytta skattskyldighet från en person till en annan (förordningen om kommunalstyrelse i stad § 67) ävensom för Konungens befallningshavande, resp. överståthållareämbetet, att på grund av besvär eller sådan anmälan från kommunal myndighet, som ovan omnämnts, i det fall, att debitering finnes hava underlåtits eller ej skett till riktigt belopp, vidtaga erforderlig rättelse i debiteringen, liksom ock att överflytta skattskyldighet från en person till en annan (förordningarna om kommunalstyrelse på landet § 76, om kommunalstyrelse i stad § 77 samt om kommunalstyrelse i Stockholm § 48).

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag, som närmast föranletts av en framställning från överståthållareämbetet, avser att råda bot för det enligt gällande praxis bestående missförhållandet, att personer kunna på grund av omständigheter, som ofta icke kunna förebyggas, undgå att till täckande av kommunens behov lämna det bidrag, som rätteligen borde av dem utkrävas. Det i Stockholm inträffade fall, som gav anledning till överståthållareämbetets framställning, refereras utförligt i propositionen. — Till undanröjande av berörda missförhållande skulle enligt förslaget de kommunala myndigheterna beredas tillfälle att, i de fall, då debiteringen så till vida varit felaktig, att kommunen genom densamma gått miste om inkomst, som rätteligen bort tillkomma den, erhålla rättelse i den felaktiga debiteringen. De föreslagna stadgandena innefatta sålunda ökad möjlighet för kommunerna att i nu förevarande hänseende tillgodose sina intressen. Vad däremot den skattskyldige angår, skulle denne — i det fall att en felaktighet till hans nackdel begåtts — hädanefter som hittills vara hänvisad till att, inom viss kort tid efter längdens offentliggörande, göra anmärkning mot densamma; har dylik anmärkning ej skett, äger han ej rätt att mot den av kommunalstämman resp. magistraten fastställda längden anföra besvär.

Utskottet har icke kunnat undgå att fästa uppmärksamheten vid den skillnad, som sålunda enligt Kungl. Maj:ts förslag uppkommer mellan kommunens och den enskildes rätt i förevarande hänseende. Det synes icke obilligt, att — i överensstämmelse med vad som gäller i fråga om

I. Rätt att vidtaga rättelse i debitering av kommunalutskylder.

det statliga uppbördsväsendet — jämväl de enskilde vinna större möjligheter att, där uppenbara misstag — felskrivning, oriktig summering eller dylikt — ägt rum och deras intresse så påkallar, erhålla rättelse i en felaktig debitering. Denna möjlighet torde lämpligen kunna skapas genom skäligen modifiering i nu gällande bestämmelser angående de förutsättningar, under vilka anmärkningar och besvär över debiterings- och uppbördslängden få förekomma.

Emellertid är utskottet icke berett att framlägga förslag till för detta ändamål erforderliga ändringar i kommunalförfattningarna. Utskottet finner sig icke dess mindre böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag; den av utskottet vidrörda omständigheten synes nämligen vara av så ringa praktisk betydelse, att den icke bör stå i vägen för ett antagande av detsamma. Det torde emellertid kunna förutsättas, att Kungl. Maj:t ägnar saken den uppmärksamhet, som den synes vara förtjänt av.

Med avseende på § 67 förordningen om kommunalstyrelse i stad anser sig utskottet böra betona, att den, som genom magistratens beslut enligt denna § i dess föreslagna lydelse blivit uppförd till utgörande av stadsutskylder, vilka förut påförts annan person, givetvis äger rätt att i vanlig ordning över detta beslut anföra besvär, och att således de inskränkande bestämmelser, som gälla i avseende å rätten att anföra besvär beträffande debiterings- och uppbördslängden, icke kunna lända till förfång för ifrågavarande rätt.

II. Tillägg
med anledning
av
ändring i
1 kap. 1 §
rättegångs-
balken.

Med anledning av en vid fjolårets riksdag företagen ändring i 1 kap. 1 § rättegångsbalken (angående nämndemansval i stad) har Kungl. Maj:t ansett en hänvisning böra införas i förordningen om kommunalstyrelse i stad § 8. Häremot har utskottet intet att erinra.

III.
Ändringar
med anledning
av den
nya
fögderi-
förvaltnings-
organisa-
tionen.

Av den nya fögderiförvaltningsorganisationen hava förslag om ändring av kommunalförfattningarna i fyra olika hänseenden föranletts. För det första har föreslagits, att bestämmelserna om kronofogde- och länsmansbefattning såsom medförande obehörighet att bekläda vissa kommunala förtroendeuppdrag skola bortfalla och i förordningen om kommunalstyrelse på landet ersättas med ett stadgande därom, att allmän åklagare icke må innehava uppdrag av nu nämnd art (förordningarna om kommunalstyrelse på landet § 41 och om landsting § 11). För det andra har ordet »kronofogde» på de ställen, där det eljest förekommer i kommunalförfattningarna (förordningen om kommunalstyrelse på landet § 70) föreslagits ersatt med orden »utmättningsman (i orten)». För det tredje föreslås, att i förordningen om kommunalstyrelse på lan-

det skall inflyta ett redan i den s. k. restindrivningsförordningen av den 14 december 1917 infört stadgande om skyldighet för vederbörande uppbördsman att samtidigt med framställning hos utmätningsman å landet om indrivning av kommunalutskylder m. m. härom till Konungens befallningshavande lämna skriftlig anmälan med uppgift om restlängdens slutsumma. För det fjärde hemställes, att bestämmelserna om sättet för redovisning av landstingsmedlens uppbörd hos landstingets ordförande skola bringas i överensstämmelse med den förändrade ordning för denna uppbörd, som föranletts av ändringar i fråga om det statliga uppbördsväsendet (förordningen om landsting § 50). Förändringen innebär huvudsakligen, att den fullständiga redovisningen skall äga rum den 15 februari i stället för den 1 maj, ävensom att den förut stadgade redovisningen den 1 september av vid den första redovisningen utestående rester skall bortfalla.

Utskottet har icke heller i dessa hänseenden funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t hemställt.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Stockholm den 23 april 1918.

På konstitutionsutskottets vägnar:

OTTO MANNHEIMER.

Reservationer:

dels av herr von *Mentzer*, som anförde:

»I de framlagda förslagen hava de, som ombesörja debitering, tillerkänts rättighet att hos vederbörande myndighet utverka rättelse endast i de fall, då debitering underlåtits eller skett till för lågt belopp. Men då enligt min uppfattning samma rättighet bör förekomma även i motsvarande fall, då debitering skett till för högt belopp, får jag hemställa, att *dels* i § 69 av förslaget till lag angående ändrad lydelse av vissa §§ i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet, *dels* i § 68 av förslaget till lag angående ändrad lydelse av vissa §§ i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad *och dels* i förslaget till lag angående ändrad lydelse av § 48 i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm orden *för lågt* måtte utbytas mot ordet *oriktigt*;»

dels av herr *Bellinder*, som instämt med herr von *Mentzer*.